

EUROPEAN UNION

Interreg

Slovakia-Austria

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

CEKOV NGO

Centrum kontinuálneho vzdelávania

NAREG

Udržateľné využívanie regionálnych zdrojov

Nachhaltige Regionale Ressourcennutzung

MODUL č. 1

Povinnosti obce pri nakladaní s
komunálnymi odpadmi

EUROPEAN UNION

Interreg
Slovakia-Austria

European Regional Development Fund

 CEKOV ^{NGO}
Centrum kontinuálneho vzdelávania

Tento študijný materiál vznikol v rámci projektu NAREG, ktorý je realizovaný v rámci programu INTERREG V-A SK-AT a spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Vypracoval: Ing. Elena Bodíková, PhD. a kol. Good Mood SK

V Bratislave, 2021

Partneri projektu: Forschung Burgenland, Trnavský samosprávny kraj, Burgenländischer Müllverband, ZOHŽO, Nezisková organizácia Centrum kontinuálneho vzdelávania, FH Burgenland, AWS Schwechat

Študijné materiály pre účastníkov

Čo sú komunálne odpady?

Komunálny odpad je

a) zmesový odpad a oddelene vyzbieraný odpad z domácností vrátane papiera a lepenky, skla, kovov, plastov, biologického odpadu, dreva, textílií, obalov, odpadu z elektrických zariadení a elektronických zariadení, použitých batérií a akumulátorov a objemného odpadu vrátane matracov a nábytku,

b) zmesový odpad a oddelene vyzbieraný odpad z iných zdrojov, ak je tento odpad svojím charakterom a zložením podobný odpadu z domácností.

Príklady:

Komunálne odpady sú všetky odpady, ktoré vzniknú v domácnostiach (okrem odpadových pneumatík a autovrakov).

Ak občan vykonáva nejaké stavebné úpravy, ktoré sa zaraďujú medzi jednoduché stavby (napr. obnova kúpeľne, výmena obkladačiek...), odpady, ktoré takto vznikajú, sa zaraďujú medzi **drobné stavebné odpady**, ak ich množstvo je najviac 1 m³ na občana a rok.

Ak si zamestnanec donesie na pracovisko jedlo, nápoje, potom odpady, ktoré vzniknú z ich konzumácie (napr. prázdne fľaše, šupky...), sa radia medzi komunálne odpady.

Ak zamestnávateľ v rámci dodržania pitného režimu nakúpi zamestnancom balenú vodu, potom prázdne fľaše sa zaraďujú medzi komunálny odpad.

Ak obchod vybalí tovar a ukladá na predajni, vzniknuté odpady z obalov nie sú komunálny odpad, ale odpad z činnosti podnikateľského subjektu.

Ak v reštaurácii alebo pohostinstve ponúkajú nápoje a vzniká odpad tvorený prázdnyimi obalmi (fľaše, plechovky a pod.), tento odpad nie je komunálny odpad, ale odpad z činnosti podnikateľského subjektu.

Ak zamestnávateľ vykonáva stavebné práce, alebo výmenu svetelných zdrojov (žiariviek), alebo výmenu počítačov výmenu nábytku a pod., všetky tieto odpady sú odpady z podnikateľskej činnosti, nie sú to komunálne odpady, aj keď sú to tie isté produkty, ktoré si môžu kúpiť občania do domácnosti.

Čo sa zaraďuje medzi komunálne odpady?

Medzi komunálne odpady sa zaraďujú odpady, ktoré podľa Katalógu odpadov sú zaradené do skupiny 20. Patria sem všetky oddelene zbierané zložky komunálnych odpadov, biologicky rozložiteľné komunálne odpady a zmesový komunálny odpad.

Katalógové číslo	Názov odpadu
20 01	ZLOŽKY KOMUNÁLNYCH ODPADOV Z TRIEDENÉHO ZBERU OKREM 15 01
20 01 01	papier a lepenka
20 01 02	sklo
20 01 03	viacvrstvé kombinované materiály na báze lepenky (kompozity na báze lepenky)
20 01 04	obaly z kovu
20 01 05*	obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami vrátane prázdnych tlakových nádob
20 01 08	biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad
20 01 10	šatstvo
20 01 11	textílie
20 01 13*	rozpúšťadlá
20 01 14*	kyseliny
20 01 15*	zásady
20 01 17*	fotchemické látky
20 01 19*	pesticídy
20 01 21*	žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť
20 01 23*	vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluóvané uhľovodíky

20 01 25	jedlé oleje a tuky
20 01 26*	oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25
20 01 27*	farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky
20 01 28	farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice iné ako uvedené v 20 01 27
20 01 29*	detergenty obsahujúce nebezpečné látky
20 01 30	detergenty iné ako uvedené v 20 01 29
20 01 31*	cytotoxické a cytostatické liečivá
20 01 32	liečivá iné ako uvedené v 20 01 31
20 01 33*	batérie a akumulátory uvedené v 16 06 01, 16 06 02, alebo 16 06 03 a netriedené batérie a akumulátory obsahujúce tieto batérie
20 01 34	batérie a akumulátory iné ako uvedené v 20 01 33
20 01 35*	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné časti *)
20 01 36	vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35
20 01 37*	drevo obsahujúce nebezpečné látky
20 01 38	drevo iné ako uvedené v 20 01 37
20 01 39	plasty
20 01 40	kovy
20 01 40 01	meď, bronz, mosadz
20 01 40 02	hliník
20 01 40 03	olovo
20 01 40 04	zinok
20 01 40 05	železo a oceľ
20 01 40 06	cín
20 01 40 07	zmiešané kovy
20 01 41	odpady z vymetania komínov
20 01 99	odpady inak nešpecifikované
20 02	ODPADY ZO ZÁHRAD A Z PARKOV VRÁTANE ODPADU Z CINTORÍNOV
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad
20 02 02	zemina a kamenivo
20 02 03	iné biologicky nerozložiteľné odpady
20 03	INÉ KOMUNÁLNE ODPADY
20 03 01	zmesový komunálny odpad
20 03 02	odpad z trhovísk
20 03 03	odpad z čistenia ulíc
20 03 04	kal zo septikov
20 03 06	odpad z čistenia kanalizácie

20 03 07	objemný odpad
20 03 08	drobný stavebný odpad
20 03 99	komunálne odpady inak nešpecifikované

* odpady vykazujúce nebezpečné vlastnosti zaradené do kategórie nebezpečné odpady

Kto zodpovedá za zber a nakladanie s komunálnymi odpadmi?

Za zber a nakladanie s komunálnymi odpadmi zodpovedá:

1. obec, ak ide o

- ✓ zmesový komunálny odpad a oddelene vyzbieraný odpad z domácností,
- ✓ zmesový komunálny odpad z iných zdrojov, ako z domácností (z rôznych prevádzok, obchodov, pohostinstiev...),
- ✓ oddelene vyzbierané komunálny odpad z obalov a odpad z neobalových výrobkov z domácností,
- ✓ oddelene vyzbieraný komunálny odpad z obalov a odpad z neobalových výrobkov z iných zdrojov ako z domácností (prázdne fľaše z nápojov, ktoré vypili zamestnanci a pod.),
- ✓ drobný stavebný odpad,

2. fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ak ide o:

- ✓ oddelene vyzbieraný odpad z iných zdrojov, na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov (napr. odpad z čistenia ulíc, kal z čistenia kanalizácie...),
- ✓ elektroodpad a použité batérie a akumulátory.

Kto financuje zber a nakladanie s komunálnymi odpadmi?

Obce financujú:

- ✓ nakladanie so zmesovým komunálnym odpadom,
- ✓ nakladanie s drobným stavebným odpadom, ak v obci nebol zavedený množstvový zber drobného stavebného odpadu a
- ✓ nakladanie s biologicky rozložiteľným komunálnym odpadom,
- ✓ triedený zber zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov,
- ✓ náklady spôsobené nedôsledným triedením oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov

Organizácie zodpovednosti výrobcov financujú zber a ďalšie nakladanie s

- ✓ odpadmi z obalov a z neobalových výrobkov (papier, plasty, sklo, kovy a viacvrstvové kombinované materiály),
- ✓ elektroodpadmi,
- ✓ použitými batériami a akumulátormi a
- ✓ odpadovými pneumatikami.

Kto financuje zakúpenie nádob na zber komunálnych odpadov?

Náklady na zakúpenie vhodných nádob na zber komunálnych odpadov znášajú:

1. občania, resp. fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby v prípade zmesového komunálneho odpadu, pričom obec môže tieto náklady zahrnúť do miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,

2. organizácie zodpovednosti výrobcov v prípade vyhradených prúdov odpadov (odpady z obalov a z neobalových výrobkov ako papier, plasty, sklo, kovy a viacvrstvé kombinované materiály, elektroodpady, použité batérie a akumulátory a odpadové pneumatiky),

3. obec v prípade zberných nádob a kompostovacích zásobníkov na triedený zber iných zložiek komunálnych odpadov ako vyhradených prúdov odpadov, pričom obec môže tieto náklady zahrnúť do miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Z akých zdrojov financuje obec zber a nakladanie s komunálnymi odpadmi?

Obec hradí nakladanie s komunálnymi odpadmi z miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Z tohto poplatku obec môže financovať

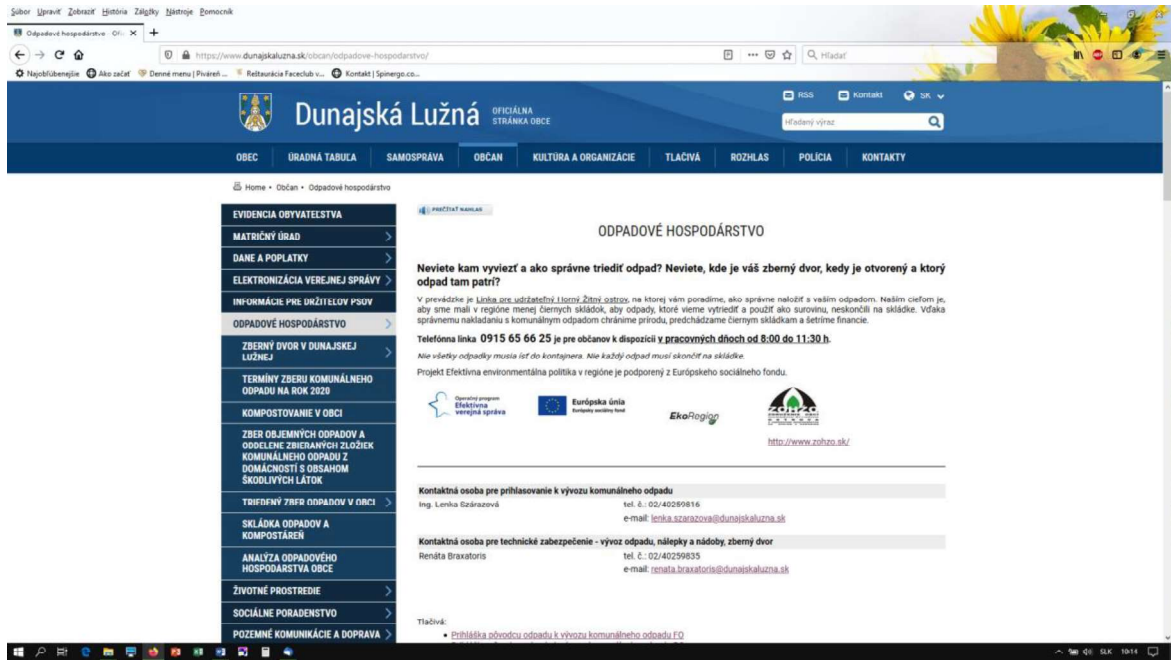
- ✓ činnosti nakladania so zmesovým komunálnym odpadom,
- ✓ činnosti nakladania s biologicky rozložiteľným komunálnym odpadom,
- ✓ triedený zber zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa nevzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov,
- ✓ náklady spôsobené s nedôsledným triedením oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcova
- ✓ náklady presahujúce výšku obvyklých nákladov,
- ✓ činnosti nakladania s drobným stavebným odpadom, ak v obci nebol zavedený množstvový zber drobného stavebného odpadu.

Iné činnosti, ako sú vymenované, môže obec financovať z iných zdrojov, napríklad z obecného rozpočtu.

Ako obec organizuje zber a nakladanie s komunálnymi odpadmi?

Obec vytvorí systém zberu komunálnych odpadov. Tento systém popíše vo všeobecne záväznom nariadení obce o komunálnych odpadoch. Toto všeobecne záväzné nariadenie upraví práva a povinnosti všetkých subjektov, teda občanov, správcov nehnuteľností (hlavne v prípade bytových domov) a podnikateľských subjektov.

Obec na svojej webovej stránke uverejní prehľadnú informáciu o systéme zberu komunálnych odpadov.

Príklad prehľadnej webovej stránky obce týkajúcej sa odpadového hospodárstva

Môže obec prevádzkovať zariadenia na nakladanie s odpadmi?

Obec môže prevádzkovať nasledujúce zariadenia na nakladanie s odpadmi:

- ✓ zberný dvor,
- ✓ malú kompostareň,
- ✓ prekládkovú stanicu pre zmesový komunálny odpad,
- ✓ akékoľvek zariadenie na nakladanie s odpadmi, na ktoré sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva (skládku odpadov, spaľovňu odpadov, triediacu linku...).

Čo s odpadmi, ktoré vznikajú pri činnostiach zabezpečovaných alebo vykonávaných obcou?

Obec je pôvodcom odpadov, ktoré vznikajú pri jej činnosti:

- ✓ odpady vznikajúce pri stavebných a demolačných prácach,
- ✓ odpady vznikajúce pri údržbe obecných pozemkov a komunikácií,
- ✓ odpady vznikajúce pri prevádzke kanalizačného systému a čistiarne odpadových vôd, ak je v správe obce,

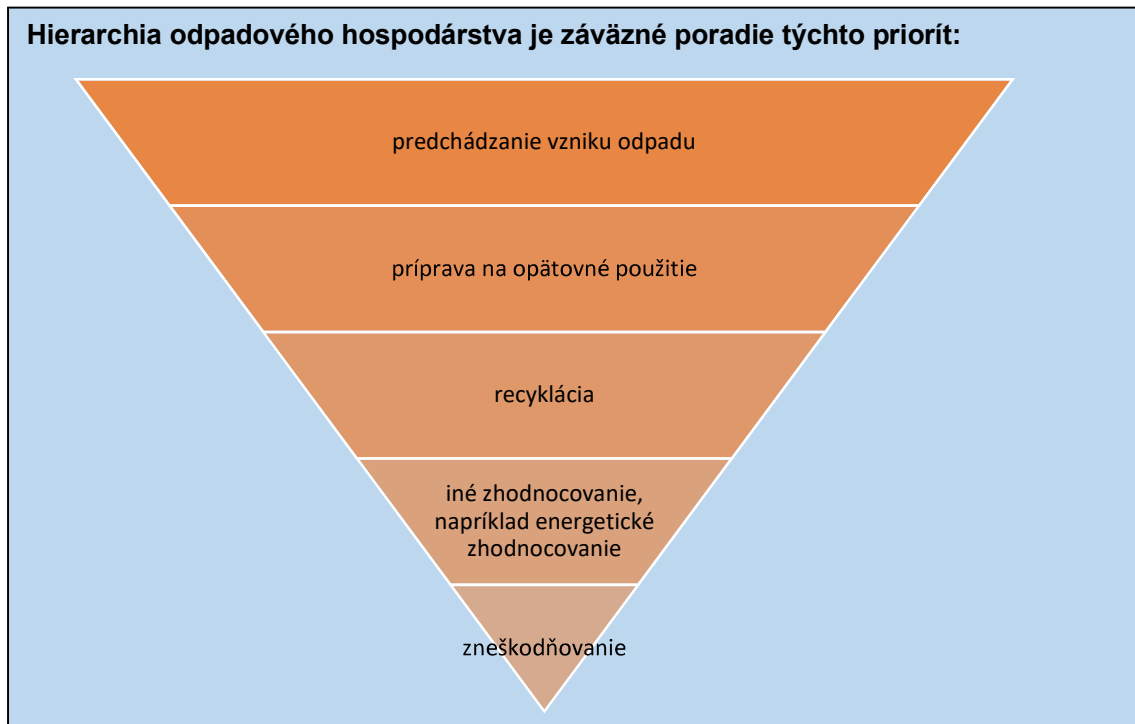
- ✓ odpady vznikajúce pri činnosti úradu (kancelárske odpady),
- ✓ odpady vznikajúce pri činnosti škôl, zariadení pre seniorov a pod., ak sú v správe obce (a nie sú samostatné podnikateľské subjekty).

Pre tieto odpady musí obec zabezpečiť ich odovzdanie osobe oprávnenej (najčastejšie zberovej spoločnosti, ktorá má vydané súhlasy na zber alebo nakladanie s týmito odpadmi) a viesť o nich evidenciu.

Pri zabezpečení nakladania s odpadmi, pre ktoré je obec pôvodca, musí obec:

- ✓ správne zaradiť odpad podľa Katalógu odpadov,
- ✓ odpad zhromažďovať vytriedený, oddelene podľa jednotlivých druhov, zabezpečiť ho pred znehodnotením, odcudzením alebo iným nežiadúcim únikom,
- ✓ zabezpečiť odovzdanie odpadu osobe oprávnenej podľa zákona (osobou oprávnenou podľa zákona je buď osoba s patričným súhlasom udeleným príslušným orgánom alebo držiteľ registrácie na okresnom úrade,
- ✓ pri zabezpečení spracovania odpadu dodržiavať hierarchiu odpadového hospodárstva,
- ✓ viesť evidenciu o týchto odpadoch predpísaným spôsobom.

Je obec orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva?

Áno, obec ako orgán štátnej správy odpadového hospodárstva prejednáva priestupky v odpadovom hospodárstve a ukladá pokuty za priestupky a poskytuje držiteľovi odpadu informácie o umiestnení a činnosti zariadení na nakladanie s odpadmi na území obce.

Priestupky, ktoré prejednáva obec, sa týkajú toho, kto

- nepredchádza vzniku odpadu zo svojej činnosti a neobmedzuje jeho množstvo a nebezpečné vlastnosti,
- nakladá alebo inak zaobchádza s odpadmi v rozpore so zákonom,
- uloží odpad na iné miesto než na miesto určené obcou,
- zhodnocuje alebo zneškodňuje odpad v rozpore so zákonom,
- zneškodňuje spaľovaním biologicky rozložiteľný odpad s výnimkou prípadu, na ktorý bol vydaný príslušný súhlas,
- nezabezpečí odpad pred medveďom hnedým,
- je vlastníkom, správcom alebo nájomcom nehnuteľnosti a neohlási bezodkladne po zistení, že na jeho nehnuteľnosti bol nezákonne umiestnený odpad uvedenému orgánu,
- zmiešava elektroodpad z domácností s inými zložkami komunálneho odpadu,
- ako držiteľ elektroodpadu z domácností neodovzdá elektroodpad na určené miesto,
- zmiešava použité batérie a akumulátory s ostatnými druhmi odpadov, zneškodňuje alebo energeticky zhodnocuje použité batérie a akumulátory okrem zneškodňovania

- nezhodnotiteľných zvyškov použitých batérií a akumulátorov, ktoré prešli procesom spracovania a recyklácie, činnosťami D1 a D10,
- k) je držiteľom vozidla a nezabezpečí na vlastné náklady odstránenie vozidla z miesta, na ktorom poškodzuje alebo ohrozuje životné prostredie alebo narušuje estetický vzhľad obce či osobitne chránenej časti prírody a krajiny alebo neumiestni a neuchováva vozidlo tak, aby nepoškodzovalo alebo neohrozovalo životné prostredie, aby sa zachoval estetický vzhľad obce alebo osobitne chránenej časti prírody a krajiny,
 - l) ako držiteľ odpadovej pneumatiky ju neodovzdá na určené miesta,
 - m) ako osoba, ktorej bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu, údržbu, rekonštrukciu alebo demoláciu komunikácií, materiálovo nezhodnotí stavebné odpady a odpady z demolácií pri výstavbe, rekonštrukcii alebo údržbe komunikácií,
 - n) uloží do zbernej nádoby určenej na triedený zber iný druh odpadu ako ten, pre ktorý je zberná nádoba určená,
 - o) ukladá oddelené zložky komunálnych odpadov, na ktoré sa vzťahuje rozšírená zodpovednosť výrobcov a vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad na skládku odpadov, okrem nezhodnotiteľných odpadov po dotriedení,
 - p) ako pôvodca komunálnych odpadov s nimi nakladá inak, ako stanovuje všeobecne záväzné nariadenie obce, nezapája sa do systému zberu komunálnych odpadov v obci, neužíva zberné nádoby zodpovedajúce systému zberu komunálnych odpadov v obci, neukladá zmesový komunálny odpad, oddelene zbierané zložky komunálneho odpadu a drobní stavebné odpady na účely ich zberu na miesta určené obcou a do zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálnych odpadov v obci,
 - q) vykonáva na území obce zber, vrátane mobilného zberu, a prepravu komunálnych odpadov, s výnimkou biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu od prevádzkovateľa kuchyne, nemá zmluvu s obcou,
 - r) ako prevádzkovateľ kuchyne, držiteľ komunálneho odpadu a držiteľ drobného stavebného odpadu alebo ako ten, kto nakladá s komunálnymi odpadmi alebo s drobnými stavebnými odpadmi na území obce, neposkytne na požiadanie pravdivé a úplné informácie súvisiace s nakladaním s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

Obec môže uložiť pokutu do 1 500 eur.

Aké sú povinnosti obce ako držiteľa odpadu?

Obec je držiteľom komunálnych odpadov, ktoré vznikli na jej území a za ktoré nesie zodpovednosť.

Obec ako držiteľ komunálnych odpadov, ktoré vznikli na jej území, má povinnosť zabezpečiť:

- a) zber a prepravu zmesového komunálneho odpadu vznikajúceho na jej území na účely jeho zhodnotenia alebo zneškodnenia vrátane zabezpečenia zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu zmesového komunálneho odpadu v obci,
- b) zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu
 1. biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu okrem toho, ktorého pôvodcom je fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania,
 2. jedlých olejov a tukov z domácností,

3. biologicky rozložiteľných odpadov zo záhrad a parkov vrátane odpadu z cintorínov,
- c) zavedenie a vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky najmenej v rozsahu štandardov zberu,
- d) zabezpečiť podľa potreby, najmenej dvakrát do roka, zber a prepravu objemných odpadov, drobných stavebných odpadov v rozsahu do 1 m³ od jednej fyzickej osoby, ak v obci nebol zavedený ich množstvový zber a oddelene zbieraných zložiek komunálneho odpadu z domácností s obsahom nebezpečných látok na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia; to sa nevzťahuje na obec, ktorá má menej ako 5 000 obyvateľov a na jej území je zriadený zberný dvor.

Ďalej je obec povinná:

- a) umožniť výrobcovi elektrozariadení a výrobcovi prenosných batérií a akumulátorov, príslušnej tretej osobe alebo príslušnej organizácii zodpovednosti výrobcov na ich náklady
1. zaviesť a prevádzkovať na jej území systém oddeleného zberu elektroodpadu z domácností a použitých prenosných batérií a akumulátorov,
 2. užívať v rozsahu potrebnom na tento účel existujúce zariadenia na zber komunálnych odpadov,
- b) umožniť organizácii zodpovednosti výrobcov pre obaly, na jej náklady, zber vytriedených zložiek komunálnych odpadov, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, a to na základe zmluvy s ňou,
- c) na žiadosť organizácie zodpovednosti výrobcov poskytnúť vymenované údaje,
- d) zverejniť na svojom webovom sídle podrobný všeobecne zrozumiteľný popis celého systému nakladania s komunálnymi odpadmi vrátane triedeného zberu v obci,
- e) zabezpečiť podľa potreby, najmenej jedenkrát do roka, informačnú kampaň zameranú na zvýšenie triedeného zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

3. obec môže zabezpečiť triedený zber alebo priestory pre triedený zber:

- v spolupráci s organizáciou zodpovednosti výrobcov alebo výrobcami elektroodpadov a použitých batérií a akumulátorov,
- v spolupráci s distribútorom môže zabezpečiť zber alebo zabezpečiť priestor pre triedený zber odpadových pneumatík.

Zber a následné nakladanie s týmito druhmi odpadov financujú výrobcovia vyhradených výrobkov.

Obec môže dobrovoľne zabezpečiť triedený zber iných zložiek, ako bolo uvedené (napr. textil), v takom prípade obec tento zber aj financuje.

Ktoré právne predpisy upravujú obecné odpadové hospodárstvo?

Základným právnym predpisom je **zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Katalóg odpadov je uvedený vo **vyhláske Ministerstva životného prostredia SR č. 365/2015 Z. z.**, ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov, uvádza okrem iného požiadavky na:

- triedený zber zložiek komunálnych odpadov,
- nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi vrátane požiadaviek na vybavenie a prevádzku malej obecnej kompostárne,
- vybavenie a prevádzku zberného dvora,
- výpočet štandardov zberu,
- žiadosti o súhlas alebo registráciu.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 366/2015 Z. z. o evidenčných povinnostiach a ohlasovacích povinnostiach v znení neskorších predpisov uvádza tlačivá a návody na ich vyplňanie:

- evidenčný list odpadov,
- ohlásenie o vzniku odpadu a nakladaní s ním,
- sprievodný list nebezpečných odpadov,
- a ďalšie.

Výpočet poplatkov za uloženie odpadov na skládky odpadov je uvedený v **zákone č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov** a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z.

o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

S týmto zákonom súvisí **nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov** a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov.

Obec stanovuje miestne poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v súlade so **zákonom č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady** v znení neskorších predpisov.